

%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F (Дата звернення: 13.11.2022)

3. Інформаційний простір. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D1%80 (Дата звернення: 13.11.2022)

4. Комунікація під час глобалізації. URL: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2010/Politologia/63704.doc.htm (Дата звернення: 13.11.2022)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-56>

Гром Ю. В.

студентка 3-го курсу філології,

Науковий керівник:

Назаренко О. М.

кандидат філологічних наук, доцент,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ТИП КУЛЬТУРИ ЗА ДИСТАНЦІЮ ВЛАДИ В МІЖКУЛЬТУРНІЙ ВЗАЄМОДІЇ

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що в ХХІ ст. залежність соціально-економічного розвитку держав світу від типів культур є предметом широкого дискурсу. Тип культури за дистанцією влади має дуже великий вплив не тільки на повсякденне життя соціуму, а і на трудову діяльність суспільства будь-якої держави.

Предметом дослідження є вплив типу культури за дистанцією влади на життя людей в певній державі.

Мета роботи – проаналізувати види типу культури за дистанцією влади, пояснити різницю між ними та охарактеризувати їх вплив на суспільство.

Термін «міжкультурна комунікація» був введений у науку Г. Трейгером та Е. Холлом. Згідно з визначенням Ф. Бацевича, «міжкультурна комунікація – спілкування носіїв різних культур, які послуговуються різними мовами» [1, с. 252]. За визначенням М'язової І., «міжкультурна комунікація – це водночас і наука і набір навичок, якими

потрібно оволодіти під час спілкування, оскільки взаємодія з іншою культурою вимагає певних знань та умінь, зосередженості на успадкованих та усталених нормах соціальної практики людей, які належать до різних національних та етнічних спільнот [5].

Шейко В. М. зазначає, що «положення людини у світі та її ставлення до світу залежать від різних соціальних факторів, у першу чергу – від культури. При цьому в будь-яку історичну епоху співіснує велика кількість різних культур, їхня взаємодія, взаємопроникнення істотно визначають життєву позицію людини, її світовідчуття й світосприйняття. Якщо ми говоримо про культуру, то маємо на увазі не тільки твори мистецтва, але й усю сукупність духовних і матеріальних цінностей та способів їх створення» [7, с. 4].

Ф. Бацевич вважає, що «потрапляючи в інше культурно-мовне середовище, людина фактично потрапляє в інший світ цінностей і законів спілкування» [1, с. 251]. Кожна країна належить до певного типу культури або симбіозу культур. Упродовж декількох десятиліть соціологи, психологи та дослідники інших галузей намагаються визначити основні чинники, за якими можна класифікувати типи культур.

Тип культури – це набір характеристик, відповідних даних культурі, що визначають її тривале історичне існування та успіхи, досягнуті в порівнянні з іншими культурами. Також під типологією культур розуміють визначення місця конкретної культури в культурно-історичному процесі [3].

Бацевич Ф. в «Словнику термінів міжкультурної комунікації» зазначає, що «**тип культури** – найзагальніша класифікація культури, в основу якої покладена одна чи кілька теоретично сформульованих ознак» [2, с. 173].

Одним з головних класиків кроскультурних порівнянь є нідерландський соціолог Герт Гофстеде. Він провів серію досліджень, що дають змогу визначити культурні характеристики різних народів. Одним з критеріїв, за якими він розрізняв культури є дистанція влади.

Дистанція влади є показником ступеня демократії та справжньої рівності прав і обов'язків громадян у суспільстві, свідчить про готовність громадян приймати нерівність розподілу влади і статусу в колективі [4, с. 232].

Визначають суспільства з «низькою дистанцією влади» і суспільства з «великою дистанцією влади». Варто зазначити, що влада кожної країни є настільки автократична, наскільки це дозволяють громадяни цих країн. Такий критерій показує як рівень розвитку націй, інтелектуальних здібностей та картини світу націй в пливають на розподіл влади.

Тип культури за дистанцією влади також відображається в таких соціальних інститутах, як сім'я, школа, університет, робота.

Аналізуючи сім'ї країн з високою дистанцією влади, можна зробити висновки, що в таких родинах присутня автократична система. Це означає, що тут спостерігається пріоритет на виховання слухняності (діти повинні слухати батьків), поваги та підпорядкування старшим. Вся влада зосереджується в руках батьків/опікунів.

Така ж картина простежується в школі або університеті. У навчанні головною фігурою, в руках якої знаходиться влада, виступає вчитель/викладач. Навчання в даній ситуації означає отримання знань, коментованих на системі цінностей вчителя.

Відносини на роботі будуються за принципом ієрархії. Таким суспільствам на роботі характерні такі якості, як шанобливе ставлення до статусу і посади, почуття страху перед керівництвом, терпимість до авторитарного стилю управління. Таке суспільство тяжіє до настанов та інструкцій від керівництва, збереження нерівності в суспільстві.

На відміну від країн із високою дистанцією влади, суспільствам із низькою дистанцією влади типові такі якості, як креативність та автономність в роботі, самостійність, незалежність суджень. В родинах представників таких країн відносини між батьками на дітьми будуються на основі рівності. Мета батьків – виховання незалежної та самостійної особистості.

На рівні школи/університету центральною фігурою виступає учень. В такому випадку навчання – процес отримання знань, пізнання, коментованих на системі цінностей студента.

У таких державах нерівність ролей це тимчасове явище, яке має за мету полегшити вирішення поточних завдань та підвищити ефективність роботи. Саме тому в таких країнах ієрархізований устрій, якого потрібно боятись та поважати, не сприймається як нормальне явище. Надання чітких інструкцій, що стосуються виконання роботи, ухвала рішень виключно керівництвом є не типовим. До такого типу належать США, Швеція, Австрія, Велика Британія.

Поряд з поняттям «дистанція влади» постають поняття «індивідуалізм» та «колективізм». Вони тісно пов'язані між собою. Оцінка параметра культури «індивідуалізм / колективізм» характеризує ступінь прагнення громадян країни або співробітників організацій діяти самостійно, з урахуванням, перш за все, своїх власних інтересів, а не інтересів тих соціальних або робочих груп, до яких вони належать [6].

Для суспільств індивідуалістичного типу характерний тип культури з низьким впливом влади. Люди в таких суспільствах тяжіють до самостійності, поваги прав людини, кар'єрного зростання та

відповідальності за себе. Напротивагу індивідуалістичному типу, колективістським державам характерно відсторонення себе на другий план, сприймання себе як члена певної спільноти/колективу, представники такого типу завжди забов'язані перед іншими. Такий тип простежується в країнах з високим впливом влади.

Отже, тип культури за дистанцією влади має значний вплив на суспільство будь-якої держави. Це стосується рівня досягнення економічного процвітання та модернізації суспільства загалом. Представники держав з низькою владою більше тяжіють до нових знань та відкриттів. Результатом впливу такого типу культури є формування засад рівноправ'я, самостійності та відповідальності за себе.

Список використаних джерел:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К.: Академія, 2004. 343 с.
2. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. К.: Видавництво «Довіра», 2007. 208 с.
3. Боголюбова Н. М. Міжкультурна комунікація. *Типологія та класифікація культур*. 2017. https://stud.com.ua/90307/kulturologiya/modeli_mizhkulturnih_komunikatsiy#580
4. Манакин В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. К.: Видавничий центр «Академія», 2012. 286 с.
5. М'язова І. Ю. Особливості тлумачення поняття «міжкультурна комунікація». *Філософські проблеми гуманітарних наук*. 2006. № 8. С. 108–113.
6. Назаренко О. М. Комунікативно-прагматичний аспект промов Президента України *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. Збірник наукових праць. Вип. 32 т. 3. Одеса, 2018. С. 102 – 105.
7. Назаренко О. М. Основні категорії в сучасному газетному тексті. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції. Т.2. Одеса, 2018. С. 732 – 736.
8. Крос-культурний менеджмент: *індивідуалізм/колективізм*. URL: https://stud.com.ua/79839/menedzhment/individualizm_kolektivizm
9. Шейко В. М. Культурологія: навчальний посібник. К., 2012. 494 с.